

למעשה ההפסד שנגרם להם הוא חמישים, אך יש לדון אם נחשב היזק כלפי זה החלק שהיו אמורים לקבל [בתרומה] את התרנגול בחזרה, וצריך עיון.

אך יש לומר, שהרי אילו היו מוכרים את התרנגולים [שנפסלו כעת], היו מרויחים את כל החמישים [שהרי התרנגול אחר הכפרה חוזר אליהם בחזרה], ואם כן

בעושה כפרות למעוברת ונולד העובר קודם יוהכ"פ

לכאורה יש לתלות זה במחלוקת הראשונים

ואולי יש לתלות זה במחלוקת הראשונים בחולין (נח.).
דהנה הראשונים שם הוכיחו דעובר ירך אמו מהא דמבואר בערכין (ז). דבנתחייבה האם סקילה נהרג העובר עמה.

והר"ן שם (יט. מדפי הרי"ף) דחה הרא"י, דעל כרחק לאו משום דעובר ירך אמו הוא, דאם כן אף אם נולד העובר כבר היה לנו להרגו, שהרי כבר נתחייב מיתה.

ומבואר בזה לכאורה, שנחלקו הראשונים אם כשמתחייב העובר עונשין, חייב בהם אף אחר שנולד, או לא.

ונראה ביאור מחלוקתם, שנחלקו אם דינים שחלו על העובר בהיותו עובר ממשיכים כשנולד או לא, ואם כן לכאורה הוא הדין בהנידון דידן, לעניין כפרות, שיהא תלוי בזה.

בגדר ההזכרה ד'המלך הקדוש' ו'המלך המשפט'

י"ז) כתב שלא שייך בזה ספק ברכות להקל, משום דעל הצד שהחסיר ברכה אינו יכול להמשיך כעת, משום שאינו יוצא בזה יד"ח תפילה.

ואם כן הכא לדברי הקהילות יעקב, אם הוא הזכרה הרי יש כאן ספק ולקולא, אך אם הוא מנוסח התפילה הרי גם בזה יהא שייך סברת הקהילות יעקב דאינו יכול להמשיך בתפילתו דהרי בכל ברכה יש לו ספק שמא אינו יוצא בזה ידי חובתו.

ב. ש"ץ שנוהג כהרמ"א (סי' קי"ח) דאין חוזרין בטעה ב'המלך המשפט', וחלק מהמנין הם מהנוהגים כהשו"ע (סי' תקפ"ב) שצריך לחזור.

ולכאורה אם ישכח הש"ץ המלך המשפט אין כאן מניין, שהרי לשיטתם אין כאן תפילה, אך אם נימא דהוא הזכרה, יש לומר דאף לדידהו יש כאן שם תפילה [ונפ"מ גם כן לעניין ברכת כהנים, אם הנוהגים כהשו"ע יעשו ברכת כהנים בכה"ג].

ג. בשכח במוצאי שבת שובה לומר 'המלך הקדוש', אם כשחוזר צריך לחזור ולומר גם 'אתה חוננתנו' או לא.

ד. אם עולה לו השמונה עשרה למאה ברכות כששכח לומר 'המלך הקדוש'.

ברכות מזל טוב

להרה"ג רבי חיים ב. נבנצאל שליט"א
לרגל הולדת הבת בשעטו"מ, יזכה לרוב נחת מכל יוצ"ח

ברמ"א (סי' תר"ה) כ' ולוקחין למעוברת שני תרנגולין אולי תלד זכר, וכ' המגן אברהם שם דהיינו שעל הצד שהיא נקבה מתכפרת בנקבה, משום שלא גרע משני נשים שיכולות להתכפר בתרנגולת אחת.

אך בביאור הגר"א מבואר דהא דדי בנקבה אחת לשניהם הוא משום דעובר ירך אמו, [וקצת צריך ביאור לדבריו דאם מועיל כאן עובר ירך אמו אמאי לא יועיל אף להצד שהוא זכר, הא ירך אמו הוא, (וכן הק' בדעת תורה ס"ב ד"ה ומ"ש בא"א) וצריך לומר דאף אי עובר ירך אמו מכל מקום ירך זכר צריך כפרה דזכר וכן הביאו לתרץ מהקה"י תולדות יעקב פי"ט הע' 8].

והנה להגר"א דהוא משום עובר ירך אמו, יש לעיין היאך הדין כשנולדה הבת קודם יום הכיפורים, אם מתחייבת עתה בכפרה בפני עצמה, דשוב אינה ירך אמה, או לא.

אם המלך הקדוש והמלך המשפט הם הזכרות או מנוסח התפילה

יש לעיין בגדר דין השוכח ואומר 'הקל הקדוש' שצריך לחזור ולהתפלל, אם הוא משום שנחשב כמי שלא התפלל בכלל, או שיש כאן רק חסרון שלא הזכיר 'המלך'.

ובפשטות היה נראה דאין כאן תפילה כל עיקר, והיינו דההבנה הפשוטה דבעשי"ת יש נוסח אחר לתפילה, אמנם עיי' בזכרון שמואל (סי' כ"ב) שהעלה מדברי הראשונים שאין זה אלא הזכרה, עיי"ש.

הוכחה מדברי המגן אברהם בזה

ולכאורה יש להוכיח שלא כדבריו, מדברי המגן אברהם (תקפ"ב ב') שכתב לדמות טעות ב'הקל הקדוש' לטעות בברכות [לענין התחיל הברכה על דעת לומר הקל הקדוש, שכ' דדינו כהמתחיל ע"ד לברך שהכל, עיי"ש], ומבואר שלמד שהם כב' ברכות, והיינו דהוא חילוק בנוסח הברכה.

וייש להביא בזה כמה נפק"מ לדינא

א. מי שנסתפק אם עבר כדי דיבור מאמירת 'הקל הקדוש' או לא, וממילא מסתפק אם יכול עתה לתקן הברכה או שצריך לחזור לראש.

והיינו בהקדם מה שידוע לדון במי שעומד באמצע שמונה עשרה ואינו יודע באיזו ברכה אוהז, שהחיי אדם (כלל כ"ד סימן כ"א) כתב שימשיך מהיכן שודאי לא אמר, משום דספק ברכות להקל, והקהילות יעקב (ברכות סימן